

Rozhodující útočné kombinace

Autoři: Michal Ježdík, Lubomír Růžička

Velmi často jsme svědky toho, že útočící družstvo ať díky aktivní obraně soupeře či vlastní nerozhodností, příliš dlouho drží míč a hrozí porušení pravidla 24 vteřin. Většinou dochází k tomu, že družstvo pozdě přechází na útočnou polovinu soupeře nebo, že se hráči nedostatečně pohybují bez míče, že se pohybují spíše napříč hřištěm před vymezeným územím, než do hloubky, čímž navíc roste riziko vypíchnutí míče soupeřem nebo špatná přihrávka (nejčastěji od jedné postranní čáry ke druhé nebo při přenášení míče přes vrchol tříbodového oblouku). K podobným situacím při vyrovnaném stavu i v kritických závěrečných fázích utkání, kdy je třeba rychle se uvolnit k střelbě z výhodného postavení, lépe řečeno dostat míč do rukou hráčů, schopných tyto situace řešit.

Každý trenér by měl své družstvo na tyto situace včas připravit. V první řadě to znamená teoretickou, tvůrčí práci trenéra, to znamená vymyslet vhodné útočné kombinace, které by měly vyhovovat následujícím podmínkám:

1. Musí být vytvořeny pro konkrétní hráčský materiál a musí vycházet ze silných stránek jednotlivých hráčů, dvojic či trojic,
2. Finální akce, tj. střelba na koš a bezprostředně jí předcházející činnosti, tj. uvolnění pro míč a přihrávka (asistence) by měly být svěřeny k tomu nejvhodnějším hráčům (je třeba počítat s vhodnými náhradníky, protože někteří hráči už nemusí být k dispozici),
3. Hráči, kteří se finální akce přímo nezúčastňují, by měli přesně vědět, co mají dělat, hlavně jak se mají pohybovat – například jak mají zaměstnat své obránce, aby nemohli zesilovat krytí na silné straně a podobně. Totéž se týká jejich činnosti po pokusu o zakončení útočné akce, tj. například útočné doskakování, které je v těchto případech velmi důležité,
4. „rozhodující útočné akce by měly být koncipovány tak, aby z každého základního rozestavení hráčů mohlo být několik finálních vyústění (2-3 možnosti uvolnění pro střelbu na koš), která mohou být provedena kdykoliv během útočné kombinace,
5. „rozhodující“ kombinace by neměly být příliš komplikované, protože při takových hrozí ztráta míče. Dalo by se říci, čím je kombinace jednodušší, tím je efektivnější.

Ve druhé řadě to znamená tyto útočné kombinace důkladně natrénovat, ba je hráči dovedli provádět zcela nenásilně, bez křečovitě snahy. Nejhorší je, jestliže na hráčích vidíte, jak se snaží provádět postupně jednotlivé fáze celé kombinace, aniž by byli schopni využít jednoduché řešení, které se jim okamžitě naskytne (například po zaváhání soupeře je přihrávající hráč úplně volný pro



střelbu). V tréninkovém procesu to znamená časté zastavování nácviku a upozorňování hráčů na možnosti řešení dané kombinace na základě „čtení obrany“ a „čtení herní situace“.

Dnes bychom vám chtěli nabídnout možné řešení tohoto problému podle rozboru hry trenéra Igora Kokoškova. Kokoškov se narodil v Srbsku, jeho slibnou hráčskou kariéru zastavila autohavárie. Ve 24 letech se stal nejmladším trenérem v historii jugoslávského basketbalu. Díky své přirozené ambici, vzdělání a dobré znalosti angličtiny se stal v roce 1999 prvním Evropanem, který se dostal na pozici asistenta trenéra v NCAA v divizi I. (University of Missouri). V následujícím roce přijal nabídku Los Angeles Clippers a stal se prvním neamerickým asistentem trenéra v NBA. V roce 2003 přešel do trenérského týmu Detroit Pistons, který vedl legendární Larry Brown. V létě 2003 jsme se potkali poprvé. Oba jsme byli asistenty u Pistons v letní lize NBA v Las Vegas. Setkání i role jsme si zopakovali ještě jednou o rok později na stejném místě ve službách stejného klubu. Igor se stal v roce 2008 hlavním trenérem Gruzie, kterou vedl i v letošní kvalifikaci na ME. 29. května 2013 se stal asistentem trenéra Cleveland Cavaliers. Pojďme se blíže podívat na jeho tři oblíbené „rozhodující útočné kombinace“, kterými se snaží vytvořit příležitost pro zakončení z vnitřního prostoru:

Na obrázcích č. 1 – 3 je znázorněna první kombinace. Rozehrávač 1 přihraje hráči 4 a uvolňuje se do prostoru kolem čáry trestného hodu. Ve stejné době se uvolňuje hráč 2 kolem clonícího podkošového hráče 5 směrem na vrchol tříbodového oblouku. Kombinace pokračuje driblinkem hráče 4 směrem k hráči 2 a předáním míče (hand off) na vrcholu tříbodového oblouku – **obrázek 2**. Ve stejném okamžiku dochází k následným clonám pro hráče 5, nejprve cloní hráč 1 a poté hráč 3. Hráč 5 se snaží uvolnit tak, aby se zastavil ve vnitřním prostoru a nemusel po chycení míče při hře 1na1 používat víceúderový driblink. Důležitou součástí kombinace jsou následné uvolnění hráče 3 kolem clonícího hráče 4 směrem k vrcholu tříbodového oblouku a pokračování pohybu hráče 1 do rohu hřiště na slabé straně – **obrázek 3**. Nedojde-li z různých důvodů k přihrávce do vnitřního prostoru, kombinace pokračuje hrou 1na1 z vnějšího prostoru nebo přihrávkou hráči 3, který zakončuje střelbou.

Druhá kombinace je znázorněna na obrázcích 4-6. Začíná přihrávkou rozehrávače 1 doleva křídelnímu útočnickovi 2. Útočník 1 po přihrávce vyráží a uvolňuje se směrem pod koš. Je-li pod košem volný, dostává míč. Není-li volný, pokračuje v pohybu kolem hráče 4 až do rohu hřiště na silné straně. Hráč 5 mezitím vyráží do postavení na vrchol tříbodového oblouku (**obrázek 4**). Útočník 2 pak přihraje hráči 5 a prudce vyrazí kolem clonícího hráče 4 směrem pod koš, aby zde mohl chytit míč a hrát 1na1. Není-li volný, pokračuje v pohybu do rohu hřiště u pravé postranní čáry – **obrázek 5**. Hráč 5 mezitím přihrál hráči 3 a po přihrávce se prudce uvolňuje směrem pod koš, kde cloní pro hráče 4 a otevírá se pro chycení přihrávky. Hráč 4 využívá clonu k tomu, aby



se uvolnil pro zakončení střelbou ze střední nebo dlouhé vzdálenosti, tak jak je znázorněno na **obrázku 6**.

Třetí kombinace začíná clonu mezi podkošovými hráči a přihrávkou hráče 1 pivotmanovi 5 – **obrázek 7**. Útočník 1 po přihrávce prudce vyrazí kolem a uvolňuje se kolem hráče 4 směrem pod koš. Pokud je pod košem volný dostává míč. Pokud nelze přihrát hráči 1, pokračuje kombinace driblinkem a předáním míče hráče 5 hráči 2 v oblasti u pravé postranní čáry (dribble hand off) – **obrázek 8**. Útočník 2 vyráží s míčem kolem clonícího spoluhráče 4 (pick and roll). Ve stejném okamžiku rozehrávač 1 cloní pro hráče 5 na pravé straně vymezeného území. Pivotman 5 se uvolňuje tak, aby zastavil ve vnitřním prostoru, chytil míč a mohl hrát 1na1 s využitím co nejmenšího počtu driblinků – **obrázek 9**.

Všechny tři uvedené kombinace začínají akcí rozehrávače 1, který má míč. Cílem kombinací je vytvořit příležitosti pro zakončení z vnitřního prostoru pro podkošového hráče 5. Než dojde k „finální“ přihrávce má družstvo ještě několik příležitostí k zakončení. Důležitou součástí všech tří popisovaných kombinací je rozmístění hráčů, načasování a vytvoření příležitostí k zakončení jiným hráčem, než je pivotman 5. Všechny obměny těchto kombinací umožňují dobře se přizpůsobovat různým herním podmínkám a dobře (cíleně) řešit situace v posledních fázích utkání nebo v konci 24 vteřinového limitu pro zakončení.





